

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Huoltovarmuuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja on perehtynyt Lausuntopyyntöön tai sen taustalla olevaan materiaaliin.

Pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitteena on lisätä tehokkuutta julkisissa hankinnoissa sekä lisätä yritysten edellytyksiä osallistua julkisen sektorin tarjouskilpailuihin. Huoltovarmuuskeskus pitää näitä tavoitteita kannatettavina. Työryhmän mietinnössä esitetyt lakimuutokset tukevat näitä tavoitteita osittain.

Tehokkuutta hankinnoissa edistävät esimerkiksi kannustaminen laajasti markkinavuoropuhelun käyttöön ja hankintayksikön tuotantotapa-arvion tekemiseen kustannustehokkuuden lisäämiseksi sekä rikosrekisteriotteiden pakollisuudesta luopuminen. Nämä muutokset voivat parhaimmillaan lisätä myös yritysten edellytyksiä osallistua tarjouskilpailuihin.

Hankintojen tehokkuutta olisi mahdollista edistää hankintamenettelyihin liittyvien normien keventämisellä, mikä mahdollistaisi joustavammat menettelyt ja hankintayksiköiden ja yritysten väliset neuvottelut. Menettelysäännösten keventämisellä myös alennettaisiin hankintayksiköiden hallinnollista taakkaa ja madallettaisiin yritysten kynnystä osallistua julkisen sektorin tarjouskilpailuihin. Tämän tyyppinen muutosesitys mietinnössä on rikosrekisteriotteiden pyytämistä koskevan velvollisuuden poisto. Huoltovarmuuskeskus suosittaisi jatkovalmistelun yhteydessä harkitsemaan myös muiden menettelysäännösten keventämistä siltä osin kuin se EU-säätelyn asettamissa rajoissa on mahdollista.

Osa esityksen muutoksista on omiaan lisäämään osapuolten hallinnollista taakkaa ja hankintoihin liittyvää byrokratiaa, viivästyttämään hankintoja ja aiheuttamaan juridisia riskejä. Muun muassa hankintojen ilmoitusvelvollisuuteen ehdotetut muutokset sekä uudelleenkilpailuttamisvelvoite lisääisivät käytännössä merkittävästikin hankintayksiköiden hallinnollista taakkaa, eikä niiden vaikutusta hankintojen tehokkuuteen tai yritysten edellytyksiin osallistua julkisen sektorin tarjouskilpailuihin ole täysin voitu mietinnössä arvioida.

Huoltovarmuuskeskus pitää kannatettavana hankintalain tavoitteisiin esitettyä lisäystä huoltovarmuuden ja turvallisuusnäkökohtien huomioimisesta hankinnoissa. Huoltovarmuutta ja turvallisuutta lisäävien ehtojen sisällyttäminen myös yleisen hankintalain mukaisesti toteutettaviin hankintoihin mahdollistaa huoltovarmuutta entistä kestävämmiin tukevien hankintojen tekemisen.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

Huoltovarmuuskeskus suhtautuu myönteisesti markkinakartoituksen käytön laajentamiseen. Hankintalain 65 §:ään esitetyt markkinakartoituksen käyttöön kannustavat kirjaukset ovat lähtökohtaisesti kannatettavia. Huoltovarmuuskeskus ei pidä tarpeellisena markkinakartoituksen säätämistä pakolliseksi velvoitteeksi yli 10 miljoonan euron hankinnoissa. Huoltovarmuuskeskuksen kokemuksen mukaan hankintayksiköt tekevät markkinakartoituksia jo nykyisellään aktiivisesti ja niitä pidetään toimivana keinona parempien hankintojen tekemiseen.

Huoltovarmuuskeskus ei kannata hankintalain 75 §:ään esitettyä hankintojen osiin jakamista koskevaa muutosta. Ehdotetun sanamuodon mukaan hankintayksikön olisi jaettava hankinta erillisiin osiin tai kilpailutettava hankinnan osat erillisillä tarjouskilpailuilla. Erityisesti hankinnan osien kilpailuttaminen erillisillä tarjouskilpailuilla näyttäytyy ristiriitaisena hankintalain 31 §:ssä säädetyn hankintojen pilkkomiskiellon kanssa, koska erillisissä tarjouskilpailuissa menettely valittaisiin kunkin osan ennakoitun arvon perusteella, toisin kuin jaettaessa hankinta osiin saman tarjouskilpailun sisällä. Hankinnan osiin jakamisen tulisi olla puhtaasti hankintayksikön tarkoituksenmukaisuusharkintaan perustuvaa ja kuulua hankintayksikön harkintavaltaan, ilman että siihen liitetään riski markkinaoikeusvalituksista tai hankinnan uudelleenkilpailuttamisvelvoitteesta.

Yhdistettynä hankintalain 146 §:ään esitettyyn muutokseen, jolla mahdollistettaisiin jatkossa hankintojen osiin jakamattomuutta koskevat valitukset, asettaa hankintalain 75 §:n muutosehdotus hankintayksiköt juridisesti epävarmaan tilanteeseen. Hankintojen osiin jakamista tai jakamattomuutta koskevan päätöksen muutoksenhakukielto tulisi säilyttää hankintalain 146 §:ssä.

Hankintalaki on menettelytapalaki, eikä sen ole tarkoitus puuttua hankintayksiköiden tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Ehdotettu muutos valitusoikeudessa sekä 125 §:n uudelleenkilpailutusvelvoite saattaisivat molemmat myös johtaa siihen, että hankintayksiköt jakaisivat hankintoja varmuuden vuoksi keinotekoisesti ja ilman saavutettavissa olevaa hyötyä osiin ainoastaan välttääkseen mahdolliset valitukset tai uudelleenkilpailutuksen. Mikäli valitusoikeus osiin jakamattomuudesta päädytään säilyttämään laissa, tulisi normaalin 14 päivän valitusoikeuden alkaa hankintailmoituksesta. Olisi hankintojen tehokkuuden ja sujuvuuden kannalta haitallista, mikäli asiasta voisi valittaa vielä hankintapäätöksen teon jälkeen.

Huoltovarmuuskeskus ei pidä tarkoituksenmukaisena 125 §:n ehdotettua muutosta, jonka mukaan hankinta olisi keskeytettävä ja kilpailutettava uudelleen, mikäli avoimessa menettelyssä on saatu vain yksi tarjous. Käytännössä yhden tarjouksen saaminen kilpailutuksessa ei useinkaan johdu hankintayksikön toimenpiteistä, vaan markkinatilanteesta ja -tarjonnasta.

Esityksessä ei vaadita hankinnan ehtojen muuttamista toiselle kierrokselle, eikä sille luonnollisesti ole perusteitakaan, koska hankinnan ehtojen määrittäminen on osa hankintayksikön tarkoituksenmukaisuusharkintaa ja kuuluu hankintayksikön harkintavaltaan. Olettaen että hankinnan ehdot on jo ensimmäisellä kierroksella määritelty hankinnan tarvetta vastaavasti, ei toisella kierroksella useinkaan ole odotettavissa muuta kuin saman ainoan tarjoajan tarjous, tällä kertaa mahdollisesti korkeammalla hinnalla markkinatilanteen ollessa tiedossa. Esitetty säännösmuutos voisi johtaa ollen hankintamenettelyiden pidentymiseen ja hallinnollisen taakan kasvuun, eikä parantaisi hankintojen kustannustehokkuutta tai sujuvuutta.

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

-

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Sidosyksikkösääntelyn tulkinvaraisuus on haaste, jolle on kaivattu ratkaisua. Huoltovarmuuskeskus suhtautuu myönteisesti sidosyksikköjä koskevaan esitykseen sellaisenaan. Toimivan huoltovarmuusjärjestelmän perustana ovat toimivat kansalliset ja kansainväliset markkinat, monipuolinen teollinen ja muu tuotannollinen pohja, vakaa julkinen talous ja kilpailukykyinen kansantalous. Esitetyn muutoksen seuraukset olisivat myös julkishallinnon

näkökulmasta positiivisia, kun kilpailu ja tarjonta lisääntyvät. Sidosyksikköjä voidaan kehittää kuitenkin kuten tähänkin saakka.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

-

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

-

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

Valtion viranomaisena Huoltovarmuuskeskus hyödyntää toiminnassaan tarpeensa mukaan valtion sidosyksiköitä. Huoltovarmuuskeskuksen hyödyntämät sidosyksiköt ovat sellaisia, joiden asema valtiosidosyksikkönä ei muuttuisi esitetyn muutoksen johdosta.

Huoltovarmuuskeskus kiinnittää huomiota siihen, että työryhmän mietinnössä ei ole tarkennettu, miten sidosyksikkösääntelyn muutosta tulisi yleisesti tulkita valtion sidosyksiköiden osalta. Mietinnön sivulla 62 todetaan seuraavaa:

”Vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta voitaisiin poiketa vain sellaisten valtio-omisteisten kriittisiä toimintoja koskevien sidosyksiköiden osalta, joita koskeva poikkeus on säädetty erityislaissa. Kysymykseen tulisi esimerkiksi CSC - Tieteen tietotekniikan keskus, jota koskevaa lakia valmistellaan opetus- ja kulttuuriministeriössä.”

Edellä olevaan lainaukseen viitaten mietinnössä jää avoimeksi muun muassa se, miten määritellään valtio-omisteiset kriittisiä toimintoja koskevat sidosyksiköt ja mihin erityislakeihin sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskeva poikkeus tulisi kirjata. Tarkentamatta jää mm. se, tarkoitetaanko vähimmäisomistusvaatimuksesta poikkeamisella tässä tilanteita, joissa valtio omistaa alle 10 % yksiköstä ja voi silti pitää yksikköä sidosyksikkönään, vai tilanteita, joissa valtio omistaa yli 10 % (tai yli 50 %?) sidosyksiköstä, mutta myös muut yksiköstä alle 10 % omistavat tahot voisivat pitää yksikköä sidosyksikkönään?

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

Muutoksesta aiheutuvien hyötyjen tarkastelu riippuu valittavasta näkökulmasta ja tarkastelun aikajänteestä. Ensimmäisten vuosien aikajänteellä esitetystä muutoksesta seuraisi todennäköisesti julkisen sektorin kustannusten kasvua alkuvaiheen hankintaruuhkan ja markkinoiden kuumenemisen johdosta. Pitkällä aikavälillä seuraukset muutoksesta olisivat myös julkishallinnon näkökulmasta positiivisia tarjonnan ja kilpailun lisääntyessä. Lisäksi mahdollisia hyötyjä voisi olla yleisen resilienssin kasvaminen, mikäli markkinoille tulisi useampia uusia toimittajia korvaamaan yksittäisiä suuria toimijoita.

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Esitetyt siirtymäajat vaikuttavat lyhyehköiltä. Huoltovarmuuskeskus esittää huolen siitä, millaisia vaikutuksia esityksen siirtymäajoilla olisi hankintayksikkökentän toiminnan jatkuvuuteen ja huoltovarmuuteen niiden joutuessa uudelleenjärjestämään toimintaansa samanaikaisesti eri sektoreilla. Yhtenä huolena on markkinoiden kuumeneminen ja hankintayksiköiden kilpaileminen markkinoista sen sijaan, että toimittajat kilpailisivat hankintasopimuksista. Monien hankintayksiköiden tulisi uudelleen järjestää esimerkiksi ICT-toimintonsa.

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Mahdollisia poikkeuksia ja niiden vaikutuksia tulisi selvittää tarkemmin. Ilman tarkempaa selvitystä on vaikea ottaa kantaa mahdollisten poikkeuksien tarkoituksenmukaisuuteen. Huoltovarmuuskeskus pitää joka tapauksessa tärkeänä, että hankintayksiköiden jatkuvuudenhallintaan ja varautumiseen liittyvän toimintakyvyn säilyttäminen varmistetaan myös sidosyksikkösääntelyä koskevien muutosten toteuttamisen aikana.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

Esityksessä ehdotettu tarkennus 71 §:ään hankinnan kohteen kuvaukseen sisällytettävistä turvallisuutta ja varautumista koskevista ehdoista on selvennys nykytilaan. Voimassa olevassa lainsäädännössä tämä nimenomainen mahdollisuus on kirjattu puolustus- ja turvallisuushankinnoista annettuun lakiin, mutta ei yleiseen hankintalakiin, mikä on jättänyt jossain määrin tulkinnanvaraiseksi sen, millaisia turvallisuutta ja varautumista koskevia ehtoja hankintoihin on mahdollista asettaa yleisen hankintalain alaisissa menettelyissä.

Käytännössä turvallisuutta ja varautumista koskevien hankintojen osalta haasteita voivat asettaa ehdot, jotka voitaisiin tulkita Suomen ulkopuolisia, mutta kuitenkin sisämarkkinoilta tulevia toimittajia syrjiviksi. Tällaisia ehtoja voisivat olla esimerkiksi toimitusketjun varmuuteen liittyvät

ehdot, joilla pyritään varmistamaan esimerkiksi tietyn tuotteen valmistus mahdollisimman pitkälle Suomessa. Hankintayksiköiden kannalta olisi hyödyllistä, jos lakiesityksessä esitettäisiin ratkaisuvaihtoehtoja tämääntyyppisiin EU-lainsäädäntöön liittyviin tulkintatilanteisiin.

Myös hankintalain 81 §:ään ehdotettu lisäys turvallisuusriskistä harkinnanvaraiseksi poissulkemisperusteeksi lisää hankintayksikön mahdollisuuksia rajata ulkopuolelle ehdokkaita tai tarjoajia turvallisuusnäkökohtiin perustuen.

Mietinnön säännöskohtaisissa perusteluissa on esitetty, että määrittelyn korkean riskin toimittajaksi voisi tehdä esimerkiksi komissio tai se voitaisiin todentaa yritysturvaluusselvityksellä tai muilla vastaavilla yrityksen luotettavuutta koskevilla selvityksillä. Mikäli komissio tai kansalliset viranomaiset antaisivat valmiita ja ajantasaisia ohjeita ja tulkintoja korkean riskin toimittajista tai tuotteista, voisi se toimia hyvänä tukena hankintayksikön päätöksenteolle. Mietinnöstä ei kuitenkaan selviä, onko esimerkiksi komissiolla ollut suunnitteilla tällainen korkean riskin toimittajaksi määrittelyä koskeva asia. Yritysturvaluusselvitys on hyvä ja tarpeellinen työkalu monissa varautumiseen, turvallisuuteen tai puolustukseen liittyvissä hankinnoissa ja sitä voidaankin edellyttää joissain hankintasopimuksissa.

Hankintalain 81 §:ää koskevan ehdotuksen laeva muotoilu on yhtäältä tärkeä ja hyödyllinen hankintayksikön turvallisuusnäkökohtien turvaamisessa. Toisaalta kuitenkin laeva muotoilu luo riskin poissulkemisen johdosta tehtävistä markkinaoikeusvalituksista ja pahimmillaan valitusprosessin hyödyntämisestä varautumisen tai turvallisuuden kannalta tärkeiden hankintojen viivästyttämiseen tai estämiseen. Tätä riskiä voitaisiin tasapainottaa esimerkiksi siten, että turvallisuutta ja varautumista koskevat edut määriteltäisiin lain tasolla lähtökohtaisesti yksityisen taloudellisen edun edelle meneviksi perusteeksi markkinaoikeuden väliaikaisille päätöksille hankinnan täytäntöönpanolupamenettelyn harkinnan yhteydessä.

Huoltovarmuuskeskus katsoo, että myös pakotteiden lisäämistä harkinnanvaraisten tai pakollisten poissulkemisperusteiden joukkoon laissa tulisi harkita. Nykykäytännössä hankintayksiköt ovat hankintasopimuksissa asettaneet pakotteet hankintasopimuksen päättämisperusteeksi, mutta tämä on vasta jälkikäteinen toimi verrattuna poissulkuperusteisiin jo hankinnan tekovaiheessa.

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- **Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?**

Huoltovarmuuskeskus kannattaa pienin varauksin rikosrekisteriotteiden tarkastamiseen esitettyä muutosta, koska se vähentää yritysten hallinnollista taakkaa ja sitä kautta nopeuttaa hankintamenettelyä, jättäen kuitenkin hankintayksikölle mahdollisuuden otteiden pyytämiseen tarvittaessa. Esimerkiksi hankintayksikön ennestään tuntemien, vakaiden ja luotettavien toimittajien kohdalla tämä uudistus mahdollistaa hankintamenettelyn sujuvoittamisen sekä hankintayksikön, että toimittajan osalta. Vakuutuksella vahvistettava ilmoitus ei kuitenkaan juurikaan kevennä hankintayksiköiden hallinnollista taakkaa, koska ilmoitukset olisi edelleen vaadittava ja tarkastettava yrityksiltä ja tietyltä henkilöpiiriltä. Lisäksi hankintayksiköiden ratkaistaviksi tulisivat ilmoitusten säilyttämiseen liittyvät tietosuojakysymykset. Huoltovarmuuskeskus pitää joka tapauksessa tärkeänä, että hankintayksiköllä säilyy oikeus vaatia rikosrekisteriotteet nähtäväksi esimerkiksi varautumiseen ja turvallisuuteen liittyvissä tai muuten kriittisissä hankinnoissa.

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

Huoltovarmuuskeskus pitää kannatettavana eri kieliversioiden mahdollistamista hankintailmoituksissa. Samalla kuitenkin Huoltovarmuuskeskus katsoo, että hankintayksiköillä tulisi olla mahdollisuus ilmoittaa kansallisesta hankinnasta vain yhdellä kielellä (suomi, ruotsi tai muu kieli). Tietynlaisissa hankinnoissa joudutaan usein käyttämään englantia, sillä Suomeen sijoittautuneita taikka suomen tai ruotsin kielellä toimivia tarjoajayrityksiä ei ole. Useammalla kielellä ilmoittaminen aiheuttaa hankintayksiköille kustannuksia ja turhaa hallinnollista työtä ja juridisia riskejä.

Huoltovarmuuskeskus ei kannata 101 §:n 3 momentin jälki-ilmoittamisvelvoitetta koskevaa muutosta. Uusi jälki-ilmoitusvelvoite aiheuttaisi hankintayksiköille merkittävästi lisää työtä, kun sen tulisi tehdä jatkossa jälki-ilmoitus kaikista kansallisistakin hankinnoista 30 päivän sisällä hankintasopimuksen tekemisestä. Kansallisten hankintojen sääntelyn tulisi edelleen säilyä selvästi EU-hankintoja kevyempänä, eikä niihin tulisi ilman hyviä perusteita kohdistaa uusia menettelyyn liittyviä velvoitteita. Tämä muutosehdotus liittyy ilmeisesti valtionvarainministeriössä valmistelussa olevaan kansalliseen hankintatietovarantoon. Koska tietovarannon laajuudesta ja sisällöstä ei ole vielä tietoa hankintalain muutosten valmistelun aikana, ei hankintalakiin tule tässä vaiheessa lisätä varmuuden vuoksi hankintayksiköjä merkittävästi työllistävää lisävelvoitetta hankintojen ilmoittamisesta. Tällainen lisävelvoite ei millään tavoin edistäisi hankintojen tehokkuutta tai sujuvuutta.

Muut huomiot

Hankintalain 146 §:n 1 momentin 2 kohtaa esitetään muutettavaksi siten, että muutoksenhakukielto ei kohdistuisi enää hankintojen osiin jakamattomuutta koskevaan päätökseen, vaan hankintamenettelyä koskevassa kertomuksessa olevaan kuvaukseen hankinnan valmistelun toteutuksesta. Hankintalain 124 §:n mukaan kertomusta ei kuitenkaan ole tarpeen laatia niiltä osin kuin vastaavat tiedot ilmenevät hankintaa koskevasta päätöksestä, jälki-ilmoituksesta tai muista hankinta-asiakirjoista. Esimerkiksi kuvaus hankinnan valmistelun toteutuksesta on hyvin tyyppillisesti esitetty hankintaa koskevassa päätöksessä. Näin ollen jää avoimeksi, voiko kyseisestä kuvauksesta valittaa silloin, jos se on esitetty hankintapäätöksessä, mutta ei silloin, kun se on esitetty

hankintamenettelyä koskevassa kertomuksessa. Ks. 146 §:n muutosehdotuksen vaikutuksista myös edellä kohdassa ”Hankintojen valmistelu” lausuttu.

Hankintavalitusten käsittelyaikoja tulisi pyrkiä lyhentämään

Huoltovarmuuskeskus pitää valitettavana sitä, ettei hankintalain uudistamisen yhteydessä ehdoteta keinoja markkinaoikeusvalitusten käsittelyn nopeuttamiseksi. Usein yli vuoden kestävät markkinaoikeusprosessit viivästyttävät hankintoja ja aiheuttavat työtä ja ylimääräisiä kustannuksia hankintayksiköille ja voittaneille tarjoajille. Vaikka hankintayksiköt pyrkivät mahdollisimman pitkälle ennakoimaan hankintatarpeensa ja varautumaan viivästyksiin hankintamenettelyissä, aiheuttavat nykyiset valitusprosessien käsittelyajat paikoin kohtuuttomia haasteita hankintayksiköille. Monissa hankinnoissa tarjoajat eivät voi nopeasti muuttuvan markkinatilanteen johdosta sitoutua tarjouksen pitämiseen voimassa valitusprosessin loppuun saakka, jolloin hankintayksikkö on pakotettu keskeyttämään hankintamenettelyn tarjousten voimassaolon umpeuduttua. Markkinaoikeusvalitusten käsittelyä voitaisiin nopeuttaa esimerkiksi asettamalla käsittelylle määräaika, preklusiolla, kirjelmäkierrosten vähentämisellä sekä täytäntöönpanokiellon rajoittamisella tiettyyn määräaikaan. Markkinaoikeusprosessien tehostaminen ja jouduttaminen edistäisi säästötavoitteiden saavuttamista merkittävästi.

Puolakainen Katrin
Huoltovarmuuskeskus